

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0235828	Datum opzoeking:	13/08/2020
Referentienummer:	Dijkstraat 47-1	Zoekdata:	12038A0045/00C000
Perceel:	12038A0045/00C000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bornem afdeling BORNEM 5 AFD/WEERT/, sectie A met perceelnummer 0045/00C000 [12038A0045/00C000]

Informatievraag: beschermd onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Geen beschermd onroerend erfgoed

Legende

■ Cultuurhistorische landschappen	■ Monumenten
■ Archeologische sites	■ Overgangszones
■ Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

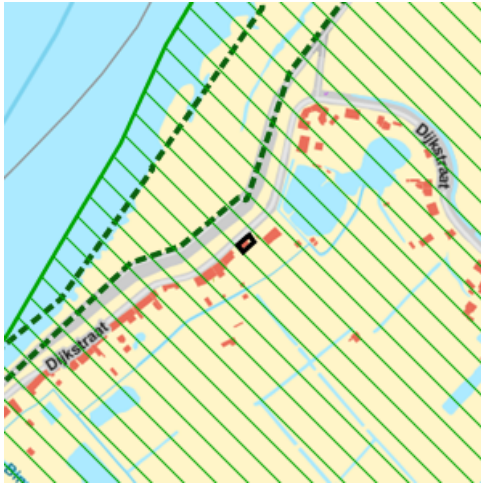
- **Landschap van de oude Schelde tussen Bornem en Weert:** (detail zie bijlage)

Legende

■ Landschapsatlas	■ Archeologische zones
■ Historische tuinen en parken	■ Bouwkundig erfgoed - gehelen
■ Houtige beplantingen	● Bouwkundig erfgoed - relicten

Informatievraag: wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Landschap van de Oude Schelde tussen Bornem en Weert:**
Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

Historische tuinen en parken	Houtige beplantingen
Archeologische zones	Landschapatlas
Bouwkundig erfgoed - gehelen	Orgels
Bouwkundig erfgoed - relictien	

Informatievraag: Unesco werelderfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

Bufferzones
Kernzones

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

Onroerend erfgoed wordt beschermd omdat het van grote waarde is voor de gemeenschap. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Het onroerend erfgoeddecreet voorziet vier mogelijke beschermingsstatuten;

1. een beschermd monument
2. een beschermd cultuurhistorisch landschap
3. een beschermd stads- of dorpsgezicht
4. een beschermde archeologische site

Geïnteriseerd onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Daarnaast zijn er ook enkele thematische inventarissen gerealiseerd: over historische tuinen en parken, houtige beplantingen met erfgoedwaarde en orgels.

Geïnteriseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met bepaalde rechtsgevolgen, die verschillen naargelang de inventaris.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet in de vaststelling van minstens vijf inventarissen:

- De inventaris van het bouwkundig erfgoed
- De landschapsatlas
- De inventaris van de archeologische zones
- De inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde
- De inventaris van historische tuinen en parken

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel vijf beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette en de volledige Brugse binnenstad.

Informatieverplichting

Iedereen die **een beschermd onroerend erfgoed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar dient in de publiciteit én in de onderhandse en authentieke akte vermelden dat het om een beschermd goed gaat, en wat de precieze rechtsgevolgen daarvan zijn.

Iedereen die **een geïnteriseerd onroerend goed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar, moet dit niet in de publiciteit vermelden, maar wel in de onderhandse en authentieke akte, alsook de precieze rechtsgevolgen die aan de opname verbonden zijn door een verwijzing naar hoofdstuk 4 van het Onroerenderfgoeddecreet op te nemen.

Archeologie

Op percelen die in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site gelegen zijn of die in een archeologische zone gelegen zijn die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones dient de archeologieregelgeving te worden nageleefd. Zorg dat je het correcte traject volgt bij vergunningsaanvragen.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Dijkstraat 47-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bornem afdeling BORNEM 5 AFD/WEERT/, sectie A met perceelnummer 0045/00C000 [12038A0045/00C000]

Vastgestelde inventaris

Vastgesteld landschapsatlasrelict: Landschap van de oude Schelde tussen Bornem en Weert

Vastgesteld landschapsatlasrelict

Beknopte karakterisering

Typologies burchten, dreven, eendenkooien, sluisen, dijken, bossen, moerassen, meanders, wielen, polders, agrarische landschappen, rijshoutaanplanten

Beschrijving

Het landschap van de oude Schelde tussen Bornem en Weert is vastgesteld in de landschapsatlas.

Waarden

Natuurwetenschappelijke waarde

Dankzij een afwisseling van geomorfologie en bodemgesteldheid, alsook ten gevolge van een lange geschiedenis met talrijke natuurlijke en antropogene invloeden, omvat deze ankerplaats een grote verscheidenheid aan landschappelijke structuren. Zo herkennen we moerassen, bossen, wielen, dreven, grachten, putten, grienden en dergelijke. Al deze structuren worden gekenmerkt door een typische vegetatie. Als geheel herbergt dit gebied dan ook een zeer gevarieerde en rijke flora. Daarnaast biedt het uitstekende mogelijkheden voor de avifauna als broed-, pleister-, roest- en slaappleaats of als overwinteringsgebied.

Historische waarde

De polder ter hoogte van de oude Scheldemeander heeft nog een gave, blokvormige perceelsstructuur en het wegenpatroon is ongewijzigd gebleven sinds de kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778). Centraal ligt het kasteel van Marnix van Sint-Aldegonde, omgeven door een gaaf en herkenbaar domein dat zijn oorsprong kende in de 9de eeuw. Uiterst waardevol is de eendenkooi op de Oude Schelde, waarvan de oorsprong teruggaat tot het begin van de 14de eeuw, alsook het Sas op de Oude Schelde, waarvan de oorsprong teruggaat tot 1592.

Esthetische waarde

Door de grote variatie in begroeiing en landschapsstructuren heeft men hier op een eerder beperkte oppervlakte een landschap met een aanzienlijke esthetische waarde. Het kasteel met domein vormt samen met de Oude Schelde een mooi geheel binnen een intact polderlandschap. Dankzij de lange, rechte dreven en waterlopen kan men hier genieten van mooie zichten, die samen met de uitgestrektheid en rust bijdragen tot een zeer hoge belevingswaarde.

Ruimtelijk-structurende waarde

De Oude Schelde, die van noord naar zuid door het gebied loopt, vormt het belangrijkste ruimtelijk-structurende element binnen dit intact polderlandschap. De bossen van het kasteeldomein bepalen het gesloten karakter van het compartimentenlandschap in het zuiden en westen van de ankerplaats. Verder zijn er de dreven naar het kasteel, de dijkstructuren en de blokvormige percelen van de polder die mede structuurbepalend zijn.

Is de aanduiding van

- **Bornem, Weert (Bornem)** De ankerplaats omvat een zo goed als ongeschonden, 13de-eeuws, grotendeels gesloten, Scheldelandschap dat doorkruist wordt door oude dijken en wegstructuren. Centraal loopt van noord naar zuid de Oude Schelde, met nog goed bewaarde mechanische sluis, als dominant structurend element. Langs de zuidgrens van deze oude Scheldearm ligt het neogotische kasteel van Marnix van St.-Aldegonde met bijhorend gaaf, hoofdzakelijk bebost, domein met eendenkooi en gekenmerkt wordt door een rastervormig dreven- en afwateringspatroon. Ten noorden van de Oude Schelde is het landschap meer open en heeft men een afwisseling van weilanden en populieraanplanten, gekenmerkt door talrijke vijvers. Typisch in de ankerplaats is de verspreide kleinschalige bebouwing uit tweede helft 19de en begin 20ste eeuw.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10262>

Beschermingbesluiten

- [Landschap van de Oude Schelde - https://id.erfgoed.net/bsluiten/4506](https://id.erfgoed.net/bsluiten/4506)
Vaststellingsbesluiten

Landschap van de Oude Schelde tussen Bornem en Weert

Beknopte karakterisering

Typologies [burchten](#), [dreven](#), [eendenkooien](#), [sluizen](#), [dijken](#), [bossen](#), [moerassen](#), [meanders](#), [wielen](#), [polders](#), [agrarische landschappen](#), [aanplanten](#), [rijshoutaanplanten](#)

Beschrijving

De ankerplaats omvat een zo goed als ongeschonden, 13de-eeuws Scheldeland met een sterk gesloten karakter. Centraal loopt van noord naar zuid de Oude Schelde als dominant structurerend element. Langs de zuidgrens van deze oude Scheldearm ligt het kasteel van Marnix van Sint-Aldegonde met bijhorend gaaf domein en 't Graafschap (toponiem van het deel van het domein ten zuiden van het kasteel en de eendenkooi, dat gelegen is in de kromming van de Oude Schelde en gekenmerkt wordt door een rastervormig dreven- en afwateringspatroon).

De site van het [kasteel van Marnix van Sint-Aldegonde](#) gaat waarschijnlijk terug tot de Romeinse periode. De eerste echte bewijzen van vestiging op deze plaats dateren uit de Frankische tijd. Literaire bronnen spreken in de middeleeuwen (9de en 10de eeuw) van een feodale burcht dat eind 16de eeuw door Pedro Coloma werd aangekocht en verbouwd tot een lusthof in renaissancestijl. Het huidige kasteelgebouw zelf - met dubbele omgrachting - werd in neogotische stijl gebouwd in de periode 1890-1894. Het betreft een massief aandoend bouwwerk met een verticaal accent en asymmetrisch, U-vormig ingeplante vleugels. De grote toren op de samenkomst van midden- en noordvleugel werkt als een as waarrond het hele gebouw zich ruimtelijk articuleert. De toegangsbrug dateert van 1895. De gegroepede bijgebouwen bestaan uit paardenstallen, zadelmakerslokaal, conciërgewoning, hovenierswoning en schrijnwerkerij.

Van uitzonderlijke waarde is de eendenkooi op de Oude Schelde, die reeds werd vermeld in 1318, maar waarvan de huidige inrichting teruggaat tot de 16de eeuw. Het is de enige eendenkooi in Vlaanderen die nog in gebruik is (als ringplaats).

Eveneens vermeldenswaardig is het [sas](#) op de Oude Schelde-arm, waarvan de oorsprong teruggaat tot 1592. In de geschiedenis van Bornem speelt het sas een cruciale rol omdat het, door de toegang van de Oude Schelde-arm voor Scheepvaart mogelijk te maken, heeft bijgedragen tot de welvaart van Bornem. Het is het best bewaarde mechanische sluis in België en had oorspronkelijk een driedelige functie: het versluizen van schepen, de waterscheiding en de afwatering. Door het aanleggen van een vaart konden de schepen tot in de Rijkenhoek geraken.

De kasteelgronden omvatten vooral bossen op vochtige bodems (deels historisch stabiel) en enkele weilanden. Het geheel wordt doorsneden door een dicht patroon van dreven en grachten. Ten noorden van de Oude Schelde heeft men een afwisseling van weilanden en populieraanplanten, gekenmerkt door talrijke vijvers. Het noordelijke deel van de ankerplaats heeft een open karakter, terwijl men ten zuiden en westen van het kasteel een gesloten compartimentenlandschap aantreft, waar de lange, rechte dreven en grachten mooie zichten doen ontstaan. Deze afwisseling van vegetatietypes en landschapsstructuren resulteert in een gebied met een aanzienlijke esthetische waarde. Dankzij een afwisseling van geomorfologie en bodemgesteldheid, alsook ten gevolge van een lange geschiedenis met talrijke natuurlijke en antropogene invloeden, omvat deze ankerplaats een grote verscheidenheid aan landschappelijke structuren. Zo herkennen we moerassen, bossen, struwelen, wielen, dreven, grachten, putten, grienden, en dergelijke. Al deze structuren worden gekenmerkt door een typische vegetatie. Als geheel herbergt dit gebied dan ook een zeer gevarieerde en

rijke flora. In het bijzonder gaat het om een kwetsbare, soms zeldzame flora die gebonden is aan zuiver water of aan vochtige, relatief voedselarme tot matig voedselrijke bodems. Daarnaast biedt het uitstekende mogelijkheden voor de avifauna als broed-, pleister-, roest- en slaappleats of als overwinteringsgebied.

Langs de Oude Schelde vallen de hoge dichtheid aan 'vissershutjes' met soms sterk vertuinde zones en de verspreid voorkomende atypische bebouwing op. Naast het kasteel en het sas bevat het gebied nog, verspreid voorkomend, bouwkundig erfgoed. Vooreerst komen twee kapellen voor. In Luipegem: de [kapel van Luipegem](#) of 't Scheef kapelleke van 1613, en op de hoek Sas – Dijkstraat, de [Heilige Theresiakapel](#) van 1935. Typisch in de ankerplaats is de verspreide kleinschalige bebouwing uit tweede helft 19de en begin 20ste eeuw. Hieronder vallen onder meer de oude, maar meestal aangepaste woningen en polderhuisjes in de Dijkstraat (oorspronkelijk bewoond door wissenvlechters) en de Binnendijkstraat, woonstalhuisjes in de Binnendijkstraat en breedhuisjes aan de Binnendijkstraat. In de Dijkstraat bevindt zich eveneens de [Gloriëtte](#), een U-vormig ingeplante pachthoeve met losstaande bestanddelen, opklimmend tot begin 19de eeuw. De als zomerverblijf opgerichte bovenbouw uit 1905 ziet uit over de Schelde. In omgeving van het Sas behoren het Sashuis en de woning nummer 2 tot het bouwkundig erfgoed. De hele ankerplaats wordt doorkruist door oude dijken en wegstructuren. De meest sprekende zijn de Binnendijkstraat, Appeldijkstraat, Sas en Temsesteenweg. Maar ook een aantal dreven in het grafelijk domein ten zuiden van het kasteel staan op oude dijken.

- MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN. 1994: *Verantwoordingsnota voor beschermingsvoorstel "Het landschap van de Oude Schelde"*, s.l.

Omvat

- **Kasteelstraat 35 (Bornem)** Dubbel omgracht kasteel, gelegen in het noordoosten van het grafelijk domein langs de Oude Schelde. De kasteelgronden omvatten vooral bossen en weilanden.
- **Sas (Bornem)** De oudst bewaarde mechanische sluis van België van 1589-1592, verbond de Oude Schelde met de Schelde en werd aangelegd om de Oude Schelde toegankelijk te maken voor de scheepvaart vanuit de Schelde.

Is aangeduid als

- **Bornem, Weert (Bornem)** Het landschap van de oude Schelde tussen Bornem en Weert is vastgesteld in de landschapsatlas.

Omvat de aanduiding als

- **Sas (Bornem)** De verbindingsarm tussen de Schelde en Oude Schelde met de aanpalende tuinen werd beschermd als dorpsgezicht bij ministerieel besluit van 18 november 1991. Deze bescherming werd gedeeltelijk gewijzigd bij ministerieel besluit van 26 maart 2007.

Is deel van

- **Bornem (Antwerpen)**
- **Weert (Bornem)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135355>